

DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu –2.stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

-je realizována v 6.až 9. ročníku: 2 hodiny týdně

Vzdělávací obsah je rozdělen na tematické okruhy

- viz ŠVP

Organizace výuky

-výklad, řízený rozhovor, skupinová práce, samostatná práce, návštěva muzeí, výstav, galerií, kulturních památek

Průřezová témata – viz tabulka

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení –

Učitel

- zadáva úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
- vede žáky k užívání správné terminologie
- zadáva úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- vede k zamyšlení nad historickým vývojem

Žák

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, uvádí věci do souvislostí
- propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů –

Učitel

- zařazuje rozmanité aktivity (diskuze, výklad, řešení problémů) vedoucí k nastolení problému
- zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením
- vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování

Žák

- vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti
- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit

Kompetence komunikativní -

Učitel

- vede žáky k přesnému a výstižnému vyjadřování

- zařazuje do výuky diskuzi
- vede žáky k věcnému argumentování
- vede žáky k práci s různými typy textů
- vede k využívání informačních a komunikačních prostředků

Žák

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- účinně se zapojuje do diskuze, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů
- využívá informační a komunikační prostředky pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální –

Učitel

- vytváří příznivé klima třídy
- dodává žákům sebedůvěru
- pomáhá podle potřeby žákům

Žák

- účinně spolupracuje ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- přispívá k diskuzi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu

Kompetence občanská -

Učitel

- reflektuje při výuce na společenské i přírodní dění
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- pěstuje v žácích vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví

Žák

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí
- odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice, váží si kulturního i historického dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění

Kompetence pracovní -

Učitel

- požaduje dodržování dohodnuté kvality práce
- umožňuje žákům vzájemně si radit a pomáhat
- vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi

Žák

- dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- využívá svých znalostí v běžné praxi

Přehled očekávaných výstupů dle RVP pro základní vzdělávání v jednotlivých ročnících

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

6. ročník

- D-9-1-01 Uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků.
  - D-9-1-02 Uvede příklady zdrojů informací o minulosti, pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány.
  - D-9-1-03 Orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu.
  - D-9-2-01 Charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu.
  - D-9-2-02 Objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost.
  - D-9-2-03 Uvede příklady archeologických kultur na našem území.
  - D-9-3-01 Rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací.
  - D-9-3-02 Uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví.
  - D-9-3-03 Demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem.
  - D-9-3-04 Porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie.
-
- D-9-1-01p Chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti
  - D-9-2-01p Rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí
  - D-9-2-01p Podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty
  - D-9-3-01p Uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států
  - D-9-3-03p, D-9-3-04p Popíše život v době nejstarších civilizací

7. ročník

- D-9-4-01 Popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států.
- D-9-4-02 Porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti.

- D-9-4-03 Objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech.
  - D-9-4-04 Vymezení úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám.
  - D-9-4-05 Ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury.
  - D-9-5-01 Vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky.
  - D-9-5-02 Vymezení význam husitské tradice pro český politický a kulturní život.
  - D-9-5-03 Popíše a demonstrovuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky.
  - D-9-5-04 Objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie.
  - D-9-5-05 Objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky.
- D-9-4-03p Uvede první státní útvary na našem území
  - D-9-4-03p Uvede základní informace z období počátků českého státu
  - D-9-4-04p Popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti
  - D-9-4-04p Charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí
  - D-9-4-05p Rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské
  - D-9-4-05p Uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu
  - D-9-5-03p Popíše důsledky objevných cest a poznání nových civilizací pro Evropu
  - D-9-5-04p, D-9-5-05p Uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období
  - D-9-5-04p, D-9-5-05p Pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku

8. ročník

- D-9-5-06 Na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus.
- D-9-5-07 Rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek.
- D-9-6-01 Vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti.
- D-9-6-02 Objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé.
- D-9-6-03 Porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů.
- D-9-6-04 Charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích.
- D-9-6-05 Na vybraných příkladech demonstrovuje základní politické proudy.

- D-9-6-06 Vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla, charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií.
- D-9-7-01 Na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
  - D-9-5-04p, D-9-05p Pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku
  - D-9-6-03p Uvede základní historické události v naší zemi v 19. Století
  - D-9-6-03p Vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin v 19.století
  - D-9-6-04p Rozlišuje rozdíly ve způsobu života společnosti jednotlivých historických etap
  - D-9-7-01p, D-9-7-03p, D-9-7-04p Uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1.světové války

9. ročník

- D-9-7-01 Na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky.
- D-9-7-02 Rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů.
- D-9-7-03 Charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět, rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu.
- D-9-7-04 Na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv.
- D-9-7-05 Zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí.
- D-9-8-01 Vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků.
- D-9-8-02 Vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce.
- D-9-8-03 Posoudí postavení rozvojových zemí.
- D-9-8-04 Prokáže základní orientaci v problémech současného světa
  - D-9-7-01p, D-9-7-05p Uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky
  - D-9-8-01p, D-9-8-02p Popíše průběh a důsledky 2.světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě
  - D-9-8-04p Chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti

Vzdělávací oblast : **Člověk a společnost**

Vyučovací předmět : **Dějepis**

Ročník : **6.**

Výstup	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> • D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků • D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti, pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány • D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu <ul style="list-style-type: none"> • D-9-2-01 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu • D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost • D-9-2-03 uvede příklady archeologických kultur na našem území	<ul style="list-style-type: none"> •význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách, historické prameny •historický čas a prostor •člověk a lidská společnost v pravěku	<p>OSV – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>OSV – Sociální rozvoj- Komunikace</p> <p>OSV – Sociální rozvoj- Mezilidské vztahy EV-Vztah člověka k prostředí</p>	<p>M-časová osa Z-orientace na mapě</p> <p>VV-pravěké malby a sošky Př-Obilniny, zvěř, hospodářská zvířata</p>

Výstup	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • D-9-3-01 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací • D-9-3-02 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví • D-9-3-03 demonstuje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem • D-9-3-04 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie 	<ul style="list-style-type: none"> • nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz • antické Řecko a Řím • střední Evropa a její styky s antickým Středomořím 	<p>MKV-Kulturní difference</p> <p>VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p>	<p>VV- starověké umění(stavitelství, sochařství, malířství)</p> <p>ČJ-řecké a římské báje, antičtí spisovatelé, vznik divadla</p> <p>M- šedesátková a desítková soustava, římské číslice, řečtí matematici</p> <p>OV- demokracie, občanská práva</p>

Vzdělávací oblast : **Člověk a společnost**

Vyučovací předmět : **Dějepis**

Ročník : **7.**

Výstup	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> • D-9-4-01 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států • D-9-4-02 porovná základní rysy západoevropské, byzantsko- slovanské a islámské kulturní oblasti • D-9-4-03 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech • D-9-4-04 vymezení úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám • D-9-4-05 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury 	<ul style="list-style-type: none"> •nový etnický obraz Evropy •utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj •islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) •Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě •křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy •struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev •kultura středověké společnosti- románské a gotické umění a vzdělanost 	<p>MKV-Etnický původ MKV-Kulturní difference</p> <p>VEGS- Evropa a svět nás zajímá</p>	<p>Z-orientace na mapě</p> <p>VV-byzantské arabské umění (stavitelství, sochařství, malířství)</p> <p>ČJ- první písemné památky, pověsti, kronika, legendy</p> <p>OV-vlast, národ, čeští patroni</p>

Výstup	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • D-9-5-01 vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, vysvětlí nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky • D-9-5-02 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život • D-9-5-03 popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky • D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a politických center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie • D-9-5-05 objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky 	<ul style="list-style-type: none"> • renesance, humanismus • reformace a jejich šíření Evropou • husitství • zámořské objevy a počátky dobývání světa • český stát a velmoci v 15. – 18. století • třicetiletá válka 	VEGS-Objevujeme Evropu a svět	<p>VV-románské, gotické a renesanční umění</p> <p>HV- gotická a renesanční hudba</p> <p>ČJ-literatura doby gotické, Jan Hus-rozvoj ČJ</p>

Vzdělávací oblast : **Člověk a společnost**

Vyučovací předmět : **Dějepis**

Ročník : **8.**

Výstup	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> • D-9-5-06 na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus • D-9-5-07 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek • D-9-6-02 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé • D-9-6-01 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti • D-9-6-03 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů • D-9-6-04 charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích 	<ul style="list-style-type: none"> • české země a velmoci v 17. – 18. století • barokní kultura a osvícenství • Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět, vznik USA • industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka • národní hnutí velkých a malých národů, utváření novodobého českého národa • revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů 	<p>VDO – Občan, občanská společnost a stát</p> <p>EV- Lidské aktivity a problémy ŽP</p> <p>MKV- Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>VDO – Formy participace v politickém životě občanů</p>	<p>OV-typy státu, složky státní moci</p> <p>VV – barokní a klasicistní umění</p> <p>HV- barokní hudba</p> <p>ČJ-barokní a klasicistní literatury</p> <p>ČJ-národní obrození</p>

Výstup	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • D-9-6-05 na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy • D-9-6-06 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla, charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezení význam kolonií • D-9-7-01 na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky 	<ul style="list-style-type: none"> •politické proudy (konzervativismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva •kulturní rozrůzněnost doby •konflikty mezi velmocemi, kolonialismus •první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky 	MKV – Kulturní diference	<p>OV – politické strany, občanská práva, ústava</p> <p>ČJ, Hv, VV-umění druhé poloviny 19.st.</p>

Vzdělávací oblast : **Člověk a společnost**

Vyučovací předmět : **Dějepis**

Ročník : **9.**

Výstup	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> • D-9-7-01 na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky • D-9-7-02 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů • D-9-7-03 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět, rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vyjatého nacionalismu • D-9-7-05 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí • D-9-7-04 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv • D-9-8-01 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků	<ul style="list-style-type: none"> •politické, sociální a kulturní důsledky první a druhé světové války •nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě •mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech, totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět •vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy •druhá světová válka, holocaust, situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj, politické, mocenské a ekonomické důsledky války •studená válka, rozdělení světa do mocenských bloků reprezentovaných supervelmocemi, politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření	<p>VEGS – Evropa a svět nás zajímá</p> <p>VDO-Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>MV- Fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>MKV-Lidské vztahy</p>	<p>Z-orientace na mapě</p> <p>ČJ-první a druhá sv.válka v literatuře</p> <p>OV-demokracie, totalita</p> <p>ČJ-literatura meziválečného období</p> <p>Čj-literatura poválečného období</p>

Výstup	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • D-9-8-02 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce • D-9-8-03 posoudí postavení rozvojových zemí • D-9-8-04 prokáže základní orientaci v problémech současného světa 	<ul style="list-style-type: none"> •vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí) •euroatlantická spolupráce •rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět •problémy současnosti věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje, sport a zábava 	VEGS – Jsme Evropané	OV- mezinárodní organizace OSN, NATO, EU